

Ondřej Mýtina: Dětská skupinová psychoterapie pohledem rodičů. Bakalářská práce. Školitelský posudek.

Student Ondřej Mýtina se ve své práci rozhodl kvalitativně prozkoumat prožívání pěti rodičů, jejichž děti docházely po dobu jednoho roku do terapeutické skupiny v pedagogicko – psychologické poradně, a rodiče paralelně s tím navštěvovali skupinu podpůrnou.

Téma je originální a vzešlo z jeho vlastní iniciativy a zájmu. Již od počátku bylo promyšleno, student se dobře orientoval v dané problematice a měl i praktické zkušenosti v dané oblasti (několik let praktikoval v pedagogicko – psychologické poradně a podílel se na vedení dětských skupin pro děti s problémovým chováním, s rodiči přímo však pracoval minimálně). Věnoval dostatek času promýšlení metody zpracování rozhovorů, nastudoval řadu metodologické literatury, což mu umožnilo se na výzkum dobře připravit a v analýze postupovat systematicky. Z hlediska procesu se jednalo o časově dobře naplánovanou práci (sběr dat, přepis, analýza, zpracování do textu, opření o dostupnou literaturu), student pracoval kontinuálně, pravidelně svou práci konzultoval a kreativně reagoval na náměty a připomínky. Doporučenou literaturu studoval, sám přinášel celou řadu podnětů (včetně zahraniční literatury a zdrojů) a na konzultace chodil připraven. Pozitivně hodnotím jeho „odvahu k náročnému tématu“ v rámci bakalářské práce, flexibilitu a otevřenost v samotném výzkumu, která mu umožňovala zažít „výzkumná překvapení“, tj. objevovat nové nečekané jevy i smířovat se s tím, že některé mé závěry jsou jen znovu potvrzením něčeho, co již objevili jiní.

V teoretické části práce je věnována pozornost psychoterapii, skupinové psychoterapii, specifikům dětské psychoterapie. Zvláštní pozornost je věnována faktoru universality ve skupinové psychoterapii, neboť tento jen se ukázal v práci jako zásadní. Teoretická část se dále věnuje poradenství, zejména skupinovému. Podstatná část se zabývá specifiky participace rodiče v terapii dítěte a paralelními intervencemi u dítěte a rodiče – což je téma práci nejvíce relevantní, avšak v literatuře nepříliš zpracovávané.

Teoretickou část považuji za dobře zpracovanou. Líbí se mi, že přestože samo téma by mohlo vést k velmi obsáhlé teorii, **Ondřej dokázal vytáhnout a zprostředkovat na základě české i zahraniční literatury čtenáři to nejpodstatnější**. Popisuje zejména funkční faktory podpůrné skupiny, inovátorsky mapuje specifika paralelního procesu terapie dítěte a rodiče a prožívání výchovy problematického dítěte z pohledu rodiče. Teoretická část byla variována na základě vývoje tématu. Teoretická část je úměrná formátu práce a prezentovaná fakta jsou relevantní tématu práce.

V praktické části pak leží podstata studie a je zde představen vlastní výzkum. Ten spočívá v analýze pěti rozhovorů s rodiči, kteří po dobu jednoho roku docházeli na rodičovskou podpůrnou skupinu, zatímco s touto skupinou paralelně probíhala dětská psychoterapeutická skupina. Rozhovory jsou analyzovány dle principů zakotvené teorie. Ondřej Mýtina zvolil formu analýzy polostrukturovaných rozhovorů s pěti rodiči, specifická je situace v tom, že Ondřej je v rozhovorech pouze pozorovatelem a výzkumníkem – následně texty analyzuji, aktivně se jich tedy neúčastní, nevede je. **Metodologie byla zvolena vhodně a dobře zvládnuta teoreticky i prakticky**.

Výzkumné otázky byly zpočátku formulovány obecně a autor se k nim vracel v průběhu celé práce, kdy si uvědomoval potřebu jejich zúžení, zpřesnění. Téma se tak v průběhu práce specifikovalo

a zužovalo. Při samotné analýze rozhovorů autor objevil opakující se témata / aspekty a jal se je kategorizovat. Sledovanými a nejvýznamnějšími oblastmi jsou:

- Rodičovská skupina: vztah rodičů ke skupině
- Dětská skupina „Rodiče o vztahu dítěte k Dětské skupině“
- Škola a kontakt s ní prožívaný rodičem
- Rodič mluví o dítěti a jeho vlastnostech
- Rodiče o problematické výchově jejich dětí – „u nás doma“

Z nichž následně vyplynula nadřazená / průřezová **kategorie Sdílení**: výsledky ukazují, že rodiče zažívali na skupině fenomén universality a mohli sdílet různá témata související s problematickou výchovou jejich dětí.

Autor odpovídá na **výzkumné otázky**: „ 1) *Jak rodiče prožívají terapii? A co je pro v terapii důležité? **Rodiče prožívají skupinu jako prostor ke sdílení, kde za důležitý vnímají faktor universality ve smyslu: nejsem jediný, kdo má potíže. A tyto potíže mohou na skupině sdílet.*** 2) *Jak rodič vnímá, co prožívá v terapii dítě a co rodič vnímá jako důležité v terapii pro dítě? **Rodiče vnímali, že dítě prožívá terapii jako kroužek, kde se hraje hry, nebo jako povinnost.*** 3) *Co dalšího je pro rodiče důležité? **Rodiče považují za důležité tato témata: školu, vlastnosti dítěte, situace doma, vztah dítěte ke skupině. Ve škole jsou to problémy, které musí rodič řešit a vztah dítěte k učiteli. U vlastností dítěte jsou to problémy s pozorností, problémy s učením, neklidné chování a podivné chování. Ve vztahu dítěte ke skupině to je problematická komunikace mezi dítětem a rodičem o skupině a v případě, že dítě bere skupinu jako povinnost, tak jsou to problémy s tím donutit dítě, aby na skupinu šlo ... Zajímavá může být i hypotéza o tom, že je možné, že se rodiče na konci terapie cítí lépe ve svých kompetencích ve výchově dítěte a v komunikaci s dítětem.*** “. **Toto vidím jako nejpodstatnější sdělení práce. Analytické postupy použité v práci jsou adekvátní a přiměřeně hluboké.**

Práci uzavírá diskuse, kde se výsledky konfrontují se zpracováním tématu v literatuře. Diskuse výsledků s teorií ukázala, že výsledky souhlasí s dostupnou teorií. Především potvrzují přítomnost terapeutického faktoru v podpůrné skupině. **Ve své podstatě tato zjištění nejsou úplně překvapivá, teorie prožívání universality a možnosti sdílení se ukázala být dobře zakotvena jak v empirické, tak v teoretické části. Výsledek výzkumu tedy není ničím novým, ale přispívá svým potvrzením teoretických předpokladů k smysluplnosti modelu paralelní rodičovské a dětské skupiny.**

V bakalářské práci je vše eticky ošetřeno a dobře reflektováno, formálně je bakalářská práce v pořádku, je ucelená, rozsah zpracovaného materiálu je úměrný, literatura je dostačující a poctivě citována. S procesem vzniku i výsledkem práce jsem jako školitelka spokojena.

V Praze 9.6.2013

PhDr. Mgr. Veronika Pavlas Martanová Ph.D.